

Kako pridem do samopremage?

Kaj ne, prijatelj, večkrat si že uvidel, kako samega sebe onečastiš, če se divje in brezumno razjeziš nad kako stvarjo, kar ni niti časa vredno. In pozneje, ko se spametuješ, se te polasti kesanje, da si v divji jezi ravnal tako neumno in se sramuješ svojega početja. Ali nisi že morda sto in stokrat sklenil: »Tega pa ne sme biti nikoli več; treba se bo premagati.« In končno si najmanjšemu povodu že zopet podlegel. Zgodilo se je kakor če privezan pes skoči proti tebi. Posebno tedaj, če si se še pokrepčal z alkoholom! Znani ljudski učitelj Anton Heinen pripoveduje iz svojega lastnega življenja: Poznam jezo iz lastne izkušnje. In kar sem glede tega prestal, ti smem povedati kot svaričen zgled. Veš, prijatelj, če se kdo ozdravi od težke bolezni, potem rad pripoveduje vse sredstva, ki so mu pomagala do zdravja, svojim soljudem. Nekoč sem bil zopet strahovito jezen, tako zelo, da me je bilo pozneje sram. Seveda sem pozneje, ko sem prišel k sebi, skušal vso stvar popraviti, kar sem prej v svoji jezi hudega storil. Pa sem si rekel: »Norec, zdaj pa nehaj!« Drugo jutro sem zaspal; ko sem se pre-

budil, sem hitro skočil iz postelje, da ne bi prišel prepozno. Pa glej! Trak pri čevlju je bil zavozljan; poskušal sem ga odvezati, pa ni šlo in sem ga — z jezo pretrgal. Zopet stara pesem? Pa mi je prišla misel: ali se bo rajše odvezal, če tako neumno in z vso močjo vlečeš? Stej do deset; En, dva, tri, štiri... deset! Tako zdaj si pa že miren! Zdaj ga odveži, pa če je še tako pozno!« In glej, posrečilo se mi je in sam sebi sem se zasmejal, kajti moja volja je dosegla prvo zmago. O, in še zdaj moram večkrat šteti do 10! Pa mi gre že bolje in postal sem drugačen človek. In otroci s spoštovanjem gledajo k meni, bolj kot prej, ko sem se tolikokrat jezil. Lahko mi je zdaj in znam jih učiti prave pokorščine. Res večkrat sem moral tudi moliti. Ljubi Bog, odpri mi oči, da spoznam, da to ni prav! Daj mi moči, da pravi čas primem žival — jezo, ki je v meni!« In to molitev je Bog rad uslišal.

Pomislimo, če se tudi nam večkrat tako ne godi! Pri našem domačem in poklicnem delu in skušajmo tudi mi zmagati žival — jezo v nas!

Tudi v sadjarstvu treba delati

Pri nas je vobče še dandanes razširjeno mnenje, da se za sadni pridelek ni treba nič truditi. »Če je sadna letina, je vsega dovolj ali še preveč, če pa ni letine, pa vse delo nič ne pomaga« — tako slišimo govoriti tega in onega, sicer pametnega moža. Toda tako naziranje je skrajno napačno in škodljivo in je zadnji čas, da se tudi v tem vprašanju

enkrat za vselej razpoznamo in krenemo na pravo pot.

V dobi naših dedov in pradedov je bilo tako mnenje o sadjarstvu na mestu. Takrat so smatrali vsak sadni pridelek za nekak nameček, za katerega se ni nihče kaj prida brigal. Za dom je bilo te robe, katere vrednosti kot živilo niso poznali, kmalu dovolj. Prodati je pa ni

bilo mogoče, ker sadne kupčije še sploh ni bilo. Prepričani smo bili, da je pridelek zavisen samo od letine in da je vsako poseganje v ta narevni red nepotrebno. Zato obdelovanja in oskrbovanja sadnega drevja niso smatrali za kako potrebno in resno delo, kakor so dela na njivi ali v vinogradu. Dandanes so pa drugi časi in je veljava sadnega pridelka vsa drugačna. Sadje je poskočilo v veljavi na prvo mesto med vsemi živili. Vsakdo ga hoče uživati. Število tistih, ki ga ne pridelujejo pa ga največ porabijo, je vedno večje in večje. Razvila se je obsežna, svetovna sadna trgovina, ki se ne omejuje na posamezne dele sveta, ampak posega že z neznansko naglico iz enega dela sveta v drugega. Dandanes dobimo že v vsakem večjem kraju tudi že pri nas, vse mogoče sadje, pa ne samo iz Italije, ampak tudi iz Španije, Grčije, Male Azije, naravnost ogromne množine iz Amerike, da celo iz Avstralije. Potrebščina je silno narastla in narašča leto za letom.

Jasno je, da take silne množine sadja kakor ga dandanes použijejo, ne zrastejo kar same od sebe, ampak jih je treba v potu svojega obraza pridelati, kakor pridelamo katerikoli drugi kmetijski proizvod. Vsakomur, ki ima priliko za sadjarstvo, mora prodreti v kri in meso prepričanje, da sadni pridelek ni zavisen samo od dobre letine, ampak tudi v veliki meri od našega dela in truda. To delo in prizadevanje velja posebno še kakovosti — kvaliteti. V sadni trgovini ima veljavo samo lepo razvito sadje, brez vsakega madeža. Tako sadje pridela pa le tisti, ki sadno drevje temeljito in vztrajno obdeluje ne glede na sadno letino. Pa tudi na količino in bolj redno rodovitnost močno lahko vplivamo, ako sadno drevje redno gnojimo in sploh skrbimo, da ima vse, kar za svoj razvoj potrebuje. Dandanes je že dognano, da mora postati delo v sadovnjaku prav tako obvezno in neodložljivo, kakor v vinogradu ali na polju. Ako s smotreno urejenim delom naravo na vse kriplje podpiramo, bo-

do slabe sadne letine gotovo redkejše in kakovost pridelka vedno popolnejša.

Pa nikari misliti, da zahtevamo zopet kaj novega, težkega, nemogočega. Sama stara že neštetokrat omenjena dela so, ki jih imamó v mislih. Sama taka opravila, ki niso ne težka, ne preveč zamudna in v razmerju z uspehom tudi ne predraga.

Dela v sadovnjaku delimo po štirih letnih časih v štiri skupine in sicer v zimska, spomladna, poletna in jesenska. Najvažnejša zimska dela so: snaženje sadnega drevja, generalno ali skupno zatiranje zajedavcev, gnojenje in priprava za zasajanje novih nasadov. Na pomlad odpade največ in najvažnejših opravil. Tedaj je treba precepeljati in zasajati mlado drevje, kakor smo pripravili že pozimi. Mnogo posla nam povzroča boj z zajedavci, ki je spomladi najbolj odločen. Poleti imamo skoro najmanj opravil v sadovnjaku. Vendar pa tudi ob tem času ne smemo pustiti drevja v nemar. Zlasti mlado drevje zahteva svojo nego tudi poleti. Ob dobrih letinah nas kliče pa tudi odraslo, da mu pridemo na pomoč, ako ne more prenesti teže doraščajočih plodov. Jesen je pa zopet čas napornega dela in truda. Priderek je treba tako pripraviti, da se ne pokvari, ampak da se njega vrednost še pomnoži. Pozna jesen je končno ugodna za zasajanje in za zimska opravila.

To je torej spored glavnih sadjarskih opravil v sadovnjaku, to je sadjarjev program za celo leto.

Pravi sadjar, ki razume dandanašnje gospodarske razmere, ne bo izpustil iz tega programa nobene točke, ne glede na to ali se obeta dobra ali slaba letina. Sadno drevo hoče biti obdelano kakor vsaka druga kulturna rastlina. Če ne bo povrnilo truda in stroškov letos, jih bo tem obilneje drugo leto.

Zima je že v drugi polovici. Kmalu se bo začela nagibati h koncu. Ali ste že opravili za zimo odločena opravila v svojem sadovnjaku? Hitite! H.

Zboljšanje travnikov

Zaradi zboljšanja travništva se je pri nas že toliko pisalo, predavalo in priporočalo razne načine obdelovanja travnikov, da bi se že davno moral poznati večji uspeh tega dela v našem kmetijstvu. Sedaj pa vidimo še vedno isti položaj kot pred desetletji, namreč da dobiva naša živina pozimi slamo in slabo kislo seno, namesto dobre sladke piče; na drugi strani pa so travniki zanemarjeni, polni grmovja in ščavja, popolnoma zamahovljeni, večkrat brez potrebe zamočvirjeni. Na takih zemljiščih se večkrat ne izplača niti košnja, ker je pridelek tako pičel in malovreden, da prav nič ne zaleže naši živini.

Travnik je živa zemlja, ki potrebuje tudi obdelovanja in oskrbovanja, če naj da zadosten pridelek. Če pa iz te zemlje leto za letom samo jemljemo, ničesar ji pa ne damo, mora opesati. V prejšnjih letih, ko je bilo še dovolj denarja, se je za travnike uporabljalo vsaj precej umetnih gnojil: Tomasove žindre in kalijeve soli. Dandanes, ko je kriza zajela tudi naše kmetijstvo, ne zmore večina kmetov sredstva za nje. In vendar treba nekaj storiti, da se pridelek na senu ne bo zmanjšal, kajti potem bo kriza še hujša, če ne bo mogoče prehraniti živine. Vsak kmetijski posestnik mora danes stremeti za tem, da čim boljše oskrbuje svoje travnike in s tem zviša pridelek sena.

Za oskrbovanje travnikov je najboljši čas sedaj pozimi, ko je sneg skopnel, oziroma zgodaj spomladi, predno začno poljska dela. Kjer so travniki mokri in vlažni, je edini pripomoček osušenje, šele potem jih lahko gnojimo ali pa še boljše preorjemo in nanovo zasejemo s primerno travno mešanico. Večkrat vidimo ogromne travniške ploskve, ki so močvirne. Takih ne more sicer posamezni posestnik osušiti, ampak napravi to lahko skupina lastnikov tistih zemljišč, če ni to zvezano z ogromnimi melioracijskimi napravami. Toda o takih zemljiščih ne bomo tukaj govorili, ampak samo o tistih travnikih, ki jih lahko vsak lastnik sam brez ozira na druge, zboljša.

Kolikokrat vidimo zamočvirjen travnik, pri katerem bi zadostovalo morda samo mala poglobitev ali očiščenje odvodnih jarkov in zemlja bi se osušila ter dala sladko travo. Malomarnost je tu največkrat kriva, da dobiva gospodar takega sveta samo kislo krmo. Prav malo zimskega dela ali pa v tisti poletni dobi, ko druga dela niso nujna, bi zadostovalc in travnik bi bil osušen. Malo več pridonosti in uporabe domačih sil in mnogo naših travnikov bi postalo rodovitnih in dalo bogate košnje sladke krme.

Na travniku raste trava leto za letom na istem mestu; ko jo kosimo in sušimo seno, stlačimo zemljo, zimski sneg in poletni dež jo zbija, da ne more priti zrak vanjo. In vendar potrebuje vsaka zemlja zraka, da pripravi redilne snovi rastlinam. Zemljo moramo torej odpreti zraku, kakor to delamo na njivah. Tam rabimo plug, na travnikih pa **travniško brano**. To je najbolj koristno orodje v našem travništvu.

In vendar se še mnogo premalo uporablja. Travniška brana naj bo kolikor mogoče ostra in po možnosti obtežena, da se globoko zadere v zemljo, raztrga travniško rušo in izruje mah. Rabimo jo največ spomladi, ko se je zemlja nekoliko osušila, da ne napravi živina, ki jo vleče, preveč škode s kopiti ali parklji. Z brano raztržemo stisnjeno plast zemlje, da pride vanjo zrak, krtine poravnamo in s tem razvlečemo rodovitno zemljo okrog; korenine trav in detelj nekoliko raztrgamo in razredčimo, da ostale bolje uspevajo; izrujemo marsikateri travniški plevel, posebno pa mah. Travniška brana učinkuje na travnikih skoraj **ravno** toliko, kolikor gnojenje, zato ne bi smelo branjanje izostati nobeno leto, kakor nikdar ne izostane oranje njiv pred posetvijo.

Žal vidimo po deželi pri marsikateri kmetijski podružnici rjaveti travniške brane pod kakšnim kozolcem, namesto, da bi jih kmetije izrabili v čim večji meri za zboljšanje svojih travnikov. Tega dela ne moremo nikdar dovolj priporočati,

kajti s tem bomo znatno zvišali in zboljšali pridelke sena in otave.

Ko smo prebrali travnike, lahko pa tudi še prej, jih pognojimo z gnojnico, oziroma z dobro uležanim hlevskim gnojem, če ga imamo dovolj. Kdor pa more,

naj si nabavi tudi še Tomasove žlindre in kalijeve soli, ker bo tedaj uspeh tega dela in stroškov gotovo bogato poplačan. Največji dobiček v vsem kmetijskem gospodarstvu dajo vedno travniki, če so dobro oskrbovani.

Zzdr. Hugon Turk:

Smolika

Menda ni konjereja ali lastnika konj, kateri ne bi poznal te silno nalezljive konjske bolezni. Saj zahteva mnogoštevilne žrtve posebno med žrebeti, zato jo imenujejo Hrvati in Srbi »žrebečak«. Za navadni potek te bolezni je značilno hudo vnetje nosne sluzne kožice in boleča razsežna oteklina medčeljustnih mezgovnih žlez, ki se običajno ognoje, prederejo skozi zunanjo kožo in potem zazdravijo.

Nekdaj so mislili, da mora vsak konj oboleti enkrat in sicer v mladosti na tej bolezni in da to spada takorekoč k pravišnemu razvoju živali; pri starejših konjih pa so imeli to za čisto drugo bolezen. Danes vemo, da je oboje eno in isto obolenje, povzročeno po posebnih bakterijah »streptokokkih«.

Ti povzročitelji smolike so v naravi zelo razširjeni in zato ni čuda, če obole konji kar nenadoma brez znane okužbe, samo da pridejo streptokokki v nosno duplino ali v žrelo. Seveda je potem nosni izcedek ali gnoj bolne živali neomejen povod za nadaljnje okužbe od živali do živali, bodisi radi neposrednega stika, bodisi po najrazličnejših posredovalcih (ljudeh, krmih, vodi, predmetih, hlevski in konjski opremi itd.). Najraje se pokaže bolezen na spomlad pri žrebeti v starosti nad 2 meseca, potem pa pri pol do 5 let starih konjih.

Predvsem zbole slabotna, dalje slabo krmljena žrebeta, v slabo zračnih, pregorkih hlevih, pri hitrih vremenskih spremembah, ali na utrudljivih prevozih po železnici. Odpornost ali dovzetnost za to bolezen zvišajo: redno delo in utrje-

nost zoper zunanje vplive vremena in podnebja. Moramo pa varovati zdrave živali, posebno žrebeta, pred vsakim stikom z bolnimi konji, okuženimi hlevi, orodjem, krmo i. dr. Tako je mogoče obvarovati pred okužbo v mladosti, starejši konji so potem odpornejši in tudi lažje obole. Če izbruhne bolezen, odstranimo še zdrave živali na neokužen kraj ter jih varujemo pred vsakim prehladom. Ko preneha bolezen moramo hlev, hlevsko opremo in vse, kar je prišlo v dotiko z bolnimi konji prav temeljito očistiti in razkužiti. S ponovno razkužitvijo se tembolj zamorijo precej odporni povzročitelji bolezni.

Ker pa smolika dostikrat ne poteka lahko, ampak se zelo nevarno sprevrže in potem prav slabo ali celo smrtno konča, treba je vselej prave živinozdravniške pomoči precej od začetka, posebno radi tega, da se smolika ne zamenja morebiti s silno nevarno konjsko smrkavostjo. — Tudi je dandanes mogoče z različnimi cepivi ozdravljati to bolezen, vendar se ne sme oplašati dotlej, ko je že vse zamujeno. Vsekakor se mora skrbeti, da je v hlevu čist in enakomerno topel zrak, ob mirnem, toplen vremenu spustimo živali na solnce in zrak, ki naj bo brez prahu in senčnato zavarovan. Kot krmo pokladamo poleg dobrega sena in nekaj ovsia posebno krmilno peso, svežo travo, deteljo, lucerno. Če živali težko požirajo, jim dajemo mlačno pijačo z otrobi ali zdrobom. Zelo važna je čistoča hleva, posebno jasli in gar, pa tudi bolnika (zmivanje nosnic, oči) in njegove telesne kože. Vse drugo po navodilu živinozdravnikovem.

R a z n o

Poročilo

o dražbi kož divjih živali dne 25. in 26. januarja 1932 v Ljubljani.

Količina na dražbo poslanega blaga je bila zadovoljiva, manj pa kvaliteta kožuhovine, ki je radi mile zime in nezadostnega snega znatno slabša od lanske. Zato so tudi dosegli izredno lepi komadi zelo visoke cene, ki presegajo one na inozemskih tržiščih.

Kupcev je bilo dovoljno število. Dšli so iz naše države pa tudi iz inozemstva. Kupci iz severozapadnih držav so se zanimali zlasti za gorske lisice in temne kune zlatice.

Tržišče je bilo dobro založeno z lisicami, kunami belicami in zajci. Kupci so se zanimali zlasti za dobro kožuho vino in to: gorske lisice, kune belice, dihurje in jazbece. V tej kožuhoVINI je tendenca čvrsta, v ostalih vrstah pa pada, vendar pa kažejo znaki, da se bodo sedanje cene ustabile. V prostem prometu so se prodajale kože za 20 in več odstotkov ceneje kot izkazuje notacija dražbe.

Dosežene cene: lisice gorske Din 200 do 250, lisice poljske 170 do 220, nekaj komadov izredno dobrih gorskih lisic 300, kune zlatice temne 560 do 600, kune zlatice svetle 450 do 500, kune belice 560 do 620, dihurji 90 do 120, večerice 4, divji zajci 3.50, jazbeci 60.

Prihodnja dražba kož divjih živali se vrši dne 21. marca 1932 na ljubljanskem velesejmu. >Divja koža<.

Živina

g Mariborski živinski sejem. Na sejm 26. januarja je bilo prignano 395 glav goveje živine in sicer: 9 bikov, 107 volov, 266 krav in 8 telet. — Povprečne cene so bile za kg žive teže: debeli voli 4—5 Din, poldebili 2.50—3.75, vprežni voli 4—4.50 Din, biki 3—3.75 Din, debele krave 3—4 Din, plemenske krave 2.50 do 2.75 Din, krave za klobase 1.25—1.50 Din, molznice 2.25—3.25 Din, breje krave 2.25—3.25 Din, mlada živina 2.50 do 4.25 Din in teleta 4.50—6.50 Din. Kup-

čija je bila srednja in je bilo prodanih skupno 240 glav. Mesne cene: volovsko meso I. 10—12 Din, II. 6—8 Din, meso bikov, krav in telic 4—6 Din, prvovrstna teletina 12—14 Din, II. 8—10 Din, svinjina 8—14 Din kg.

g Prašičji sejem v Mariboru. Na mariborski prašičji sejem 29. januarja so pripeljali 105 prašičev. Ti so se prodajali po komadu po teh-le cenah: mladi prašiči 7—9 tednov stari po 60—90 Din, 3—4 mesece 150—250 Din, 5—7 mesecev stari 350—400 Din, 8—10 mesecev stari po 450—500 Din, 1 leto stari 800—1400 Din. Za kg žive teže so plačevali po 6.50 do 7 Din, za 1 kg mrtve teže 8—9.50 D. Kupčija je bila slaba in je bilo prodanih le 60 glav.

g Na ljubljanski živinski sejem so prignali 110 konj, 85 volov, 48 krav, 10 telet in 41 prašičkov za rejo. Prodanih pa je bilo 12 konj, 26 volov, 19 krav, 8 telet in 20 prašičkov. Sejem je bil slab tako po dogonu kakor tudi po šibki kupčiji. Cene so ostale nespremenjene v primeri s prejšnjim tednom. Za kg žive teže so plačevali: vole I. po 5—5.50 Din, II. 4—4.50 Din, III. 3—4 Din, krave debele 4—4.50 Din, klobasarice 2—3 Din, teleta 6—7 Din. — Cene so v splošnem še vedno nizke.

Denar

g Položaj na denarnem trgu. Po novem letu se je položaj na denarnem trgu nekolikoboljšal. Denarni zavodi so začeli v večji meri izplačevati vloge in tudi od zunaj je prihajalo v posojilnice in banke več denarja. Tudi iz drugih držav javljajo, da se je nezaupanje proti denarnim zavodom poleglo. V Ameriki je vlada dala v promet za tisoč milijonov več dolarjev, da na ta način reši večje število bančnih zavodov pred likvidacijo. Vlada Zedinjenih držav pri tem izjavlja, da s tem ne namerava izvesti nikake inflacije, ker je ta zaradi nespremenjenih strogov predpisov glede zlatega kritja obtoka nemožna. — Pri nas prehaia denarno poslo-

vanje v običajni tok. Gotovinski promet je koncem januarja pri naših denarnih zavodih gladko potekel in vse denarne zahteve so bile z lahkoto zadovoljene. Denarno poslovanje je torej skoraj že normalno ustaljeno in dvigi vlog se gibljejo le v okviru dejanskih potreb. — Podeželsko ljudstvo se zopet z zaupanjem obrača na svoje hranilnice in posojilnice, ki imajo živahen dotok novih vlog, zlasti v zvezi z zamenjavo tisočakov. Vzlic temu je še mnogo denarja izločenega iz prometa, ker ga nekateri skrivajo še vedno doma, ne da bi prav za prav vedeli zakaj. — Vzlic temu pojavu so združni denarni zavodi v sedanjih denarni krizi pokazali svoje dobre strani, ki slone na načelih skupnosti, samopomoči in varčevanja.

g Ljubljanska borza. Promet v devizah je bil v minolem tednu nekoliko večji nego prej, ker so prišli v tok novi devizni predpisi. — V Curihu je naš dinar notiral 9.05 centov. Temu primerno so na ljubljanski borzi notirale tuje valute po teh-le cenah: 1 angleški funt 159.50 Din, 1 ameriški dolar 56.35 Din, 1 holandski goldinar 22.66 Din, 1 nemška marka 13.60 Din, 1 švicarski frank 10.98 Din, 1 belgijski belga 7.86 Din, 1 italijanska lira 2.81 Din, 1 francoski frank 2.22 Din, 1 češka krona 1.71 Din.

g Odkup srebrnih avstro-ogrskih kron. Narodna banka razglaša, da nakupuje srebrne avstro-ogrške krome po naslednjih cenah: 1 komad od 5 kron po Din 11.60, 1 komad od 2 kron po Din 4.50, 1 komad od 1 krome po Din 2.25. Te cene veljajo tudi za srebrne perperje. Srebrni avstrijski goldinarji 1 komad po Din 5.90. Srebrni tolarji Marije Terezije 1 komad po Din 12.50.

Cene

g Novosadska blagovna borza. Položaj na žitnem trgu je nespremenjen in kupčija srednja. Plačuje se blago v vagonških količinah po 100 kg postavljeno v vagon na nakladalni postaji. Cene so naslednje: Rž baška 160—165 Din; oves baški, sremski, banaški 125—130 Din; ječmen baški in sremski 63/64 kg težak 122.50—127.50 Din; baški, sremski pomladni 67/68 kg 150—160 Din; koruza

baška in banaška 70—72 Din, okolica Sombor 72—74 Din, baška in sremska za maj 81—83 Din. Moka baška in banaška »0gg« in »0g« 360—380, »2« 340—360 Din. Otrobi laški in sremski 85—90, banatski 80—85 Din. — Nakladalne postaje za to žito so v Banatu, Bački, Sremu. Za Slovenijo je prišteti še prevoznino do tukajšnje postaje.

g Nova pšenica za Avstrijo. Avstrijska vlada se pogaja z našo Privilegirano izvozno družbo glede znižanja carine pri uvozu 5000 ton naše pšenice (500 vagonov). Carina bi se znižala od 10 na 6.80 šilingov pri 100 kg. Tako bi se za našo izvozno družbo povišala cena pšenici od 17 na 21 šilingov.

g Hmeljska kupčija. Kupčija miruje, ker trgovci nimajo nikakih naročil več neizvršenih ter so zaloge iz leta 1931 še malenkostne. Zadnji ostanki našega lanskega pridelka se bodo predvidoma prodali šele spomladi, ako bo tedaj zopet živahnejše povpraševanje na inozemskih tržiščih.

g Trgovina z jajci. Položaj na tržišču z jajci je stalno neugoden. Povpraševanja je malo, ponudb je precej, ker je vreme dovolj ugodno in posledica so padajoče cene. Zaloge hladilnega blaga so skoro v celoti izčrpane. Severne in severnozahodne države ponujajo vedno več blaga in zato je pričakovati še nadaljnji padec cen.

g Lesno tržišče. Položaj v lesni kupčiji je stalno slab. Prodaja mehkega lesa v severno Italijo je zaenkrat izostala, ker italijanski kupci trenutno krijejo svojo potrebo v Avstriji zaradi nizkega tečaja šilinga, ki se v privatnem prometu deli v Italiji po 2 do 2.10 lire. Povpraševanje je pri nas le po takem blagu, ki se zaradi posebnih dimenzij v Avstriji ne dobi. V trdem lesu so izgledi nekoliko boljši, ker trdega lesa Avstriji primanjkuje. V bukovini se išče le suho blago. V drvah pa je sezona popustila in ni znatnejšega povpraševanja. — Da se organizira skupna kupčija z lesom v Sloveniji, se je ustanovila gozdarska-trgovska eksekutiva, ki ima namen združiti vse naše lesne trgovce in producente v enotno gospodarsko organizacijo.

Pravni nasveti

Sinove pravice. I. I. C. Do moške starosti ste delali doma in za dom, nakar ste šli v Ameriko. Za potne stroške vam je oče dal denar, ki ste ga pa v dveh obdobjih vrnili. Vprašate, če imate kakšno pravico do deleža očetovega premoženja. Poleg vas ima oče še šest otrok. — Dokler oče živi, nimate nobene pravice do kakšnega deleža na njegovem premoženju. Po njegovi smrti pa imate dedno pravico po njem. Če ni kakšne dedne pogodbe in če ne bo napravil testamenta, boste vsi otroci dedovali po enakih delih. Če bo ob očetovi smrti še njegova žena živa, bo ona pod gornjimi pogoji podedovala eno četrtino, dočim podedujejo ostale tri četrtine otroci po enakih delih. V skrajnem slučaju t. j., če bi oče napravil testament in bi vam ničesar ne zapustil, imate pravico do dolžnega deleža, ki znaša polovico tega kar bi vam pripadlo v gori navedenih slučajih. — Torej če ob očetovi smrti žena več ne živi in zapusti oče sedem otrok, znaša dolžni delež otroka 14. del vrednosti očetove zapuščine.

Stanovanjske zaščite ni več. P. P. F. V sled slabega zaslužka ste ostali nekaj najemnine za stanovanje dolžni. Ali vam more radi tega gospodar stanovanje odpovedati. — Hišni lastniki pri razpolaganju s stanovanji niso več omenjeni, ker zakonite stanovanjske zaščite ni več. Zato vam gospodar lahko stanovanje vedno odpove ne glede na to, če ste najemnino poravnali ali ne.

Fovrnitev odvetniških stroškov. B. C. Pravdo ste v prvi in drugi stopnji dobili. Druga stopnja pa je znižala vrednost spornega predmeta in zato tudi stroške vašega zastopnika. Vaš zastopnik pa sedaj zahteva od vas odškodnino radi znižanja. Ali je upravičen? — Vi ste najbrže zastopnika slabo razumeli. Po našem mnenju on najbrže od vas zahteva plačilo tistih stroškov, ki ste mu jih povzročili vi n. pr., z prepogostimi obiski v njegovi pisarni, razgovori itd., in ki jih sodišče ni naložilo nasprotniku, ker za pravdo niso bili potrebni. V kolikor ste te stroške res vi povzročili, jih boste tudi morali plačati. Če jih ne priznate in bo odvetnik vztrajal pri svoji zahtevi, vas bo lahko tožil in tedaj bo sodišče presodilo, če in koliko ste dolžni plačati.

Steza čez travnik. A. E. Preko vašega travnika vodi steza, ki ste jo pred nekaj leti zagradili z žico. Večkrat so vam pa skrivaj ograjo razmetali in stezo naprej uporabljali. Ali bo mogoče stezo zapreti? Vporabo steze lahko ubranite tistim, ki še niso pridobili na stezi služnostne pravice hoje. To pravico so pridobili, če so trideset let nemoteno hodili po stezi.

Stroški izgubljene pravde. M. R. P. Na blagu vam je nek odjemalec ostal dolžar. večji znesek. Ko je pred leti nekaj plačal, ste mu naredili potrdilo glaseče se na krome. Sedaj pa stoji na potrdilu poleg zneska mali »d« in on trdi, da je plačal vse in da vam ni ničesar dolžan. Odvetnik vam je tožbo odsvetoval, češ da je rok za njo pretečen. Ravno tako so vam svetovali na sodišču. Potem ste stvar izročili orožnikom. Vršila se je razprava pri sodišču, pri kateri priče po vašem mnenju niso govorile resnice. Hoteli ste s prisego potrditi, da je potrdilo ponarejeno, pa vas niso zaprisegli. Nasprotnik je imel odvetnika. Dosegli niste ničesar. Vprašate, če boste sedaj vi morali plačati nasprotnikovega odvetnika. — Predvsem bi nam bili morali povedati ali se je vršila zoper nasprotnika kazenska razprava radi ponarejenega potrdila, ali civilna, radi plačila dolga. Iz vašega pripovedovanja sklepamo, da je bila kazenska razprava. V tem slučaju niste bili tožitelj vi, ampak je nasprotnika obtožil državni tožilec na podlagi vaše ovadbe. Zato vam ne bo treba plačevati stroškov nasprotnikovega branilca, čeprav je bil nasprotnik opročen. Vi bi morali plačati stroške kazenskega postopanja le, če bi bili vedoma ali iz skrajne malomarnosti vložili lažno ovadbo. To se pa v gornjem slučaju ne more o vas trditi.

Oče z 9 otroki in davk. J. A. O. Ker imate devet otrok, ste prosti davka. Vprašate, če ste tudi prosti »takse od gostilničarske koncesije«. — Prosti ste le neposrednih davkov, med katere pa navedena taksa ne spada in jo boste morali plačati.

Oče in sin. J. O. Sin ima skrbeti za nezakonskega otroka. Zarubili so mu kolo in obleko, kljub temu, da je vse to sinu kupil oče. Oče pa tudi ne mara, da bi sin vzel za ženo dekleta, s katero ima otroka. Kaj bi mu svetovali? — Dolžnost sina je, da skrbi za otroka. Če on sedaj ne more in bo po starih dobil dediščino, ga bodo tedaj prijeli in bo moral plačati zaostale prispevke z obrestmi vred. Zato je pametneje, da oče v tem slučaju pomaga sinu, da bo ta sproti plačeval. Če je oče kupil kolo in obleko sinu, je to postalo sinova lastnina in bo oče pred sodiščem težko uspel s trditvijo, da so ti predmeti njegovi. Očetu tudi svetujemo, naj se ne upira ženitvi sina z dekletom, s katerim ima otroka. Naravnost možato in pošteno je od sina, da v tem slučaju poroči dekle, če je sicer poštena in pridna. Oče naj pomisli, kako bo z dekletom, če jo sin, ki je imel z njo razmerje, zapusti. Sicer bo pa živel z njo sin in ne oče, in če je sinu všeč naj jo le vzame.

Vloge v bivši poštni hranilnici. J. J. H. Pred koncem vojne ste imeli večjo vlogo v poštni hranilnici. Leta 1927. ste priglasili to svojo terjatev in oddali knjižico. Vpra-

šate, kdaj boste dobili denar. — Svetujemo Vam, da dobro hranite pot dilo, ki ste ga prejeli pri oddaji hranilne knjižice. Po naših informacijah bodo v doglednem času urejene vse podrobnosti med dunajsko in belgrajsko poštno hranilnico glede izplačila predvojnih vlog. Vse to bo itak javno razglašeno.

Terjatve v konkurzu. A. F. Hčerki ste ob priliki posodili 10.000 Din za priložnostni nakup spalnice. Sedaj pa je hčerka, ki ima z možem skupaj trgovino, prišla v konkurz. Mnenja ste, da Vam mora hčerka vrniti celo svoto 10.000 Din in niste zadovoljni, da je Vaša terjatev prijavljena v konkurzu, češ, da ste posodili denar hčerki za nakup spalnice ne pa za trgovino. — Če je razglašen konkurz nad imovino Vaše hčerke, se pravi, da ima Vaša hčerka več dolga kakor pa je vredno njeno premoženje. Vsi dolgovni hčerke se smejo upoštevati le, v kolikor so v konku za priglaseni. Vseeno je, s kakšnim namenom ste denar posodili hčerki. Vse priglašene terjatve se bodo morale upoštevati v vrstnem redu, kakor ga konkurzni red določa. Nimate torej nikake prednosti pred drugimi upniki.

Poškodba vsled čenjanja psa. A. F. Če je bil pes naščuvan od neke osebe tako, da Vas je popadel, je dotična oseba kaznjiva. Otvado lahko napravite pri orožniških. Lastnik psa in oseba, ki ga je naščuvala, sta odgovorna za škodo, ki ste jo utrpeli vsled napada psa.

Nepremišljeno poroštvo. J. G. S. Vaš brat je v neprevidnosti privolil nekemu trgovcu najetje posojila, ki se je vknjižilo tudi na bratovo posestvo. Verjetno pa je sedaj, da pride dotični trgovec in ž njim vred tudi bratovo posestvo na dražbo. Vprašate, če sme brat s svojega posestva odprodajati premičnine in če jih smete Vi kupiti ter še nadalje pustiti na posestvu. — Če je Vaš brat bil dotičnemu trgovcu porok in plačnik za najeto posojilo, in se je na njegovo posestvo kot poroku vknjižilo to posojilo, potem jamči za ta dolg brat z vsem svojim premoženjem, torej z nepremičninami in premičninami. Dokler niso še premičnine zarubljene, jih lahko brat prodaja komur hoče. Premičnine smete kupiti tudi Vi. Lahko pustite te kupljene premičnine v hrabi pri bratu na posestvu. Da ne boste imeli pri cenitvi bratovega posestva sitnosti radi kupljenih premičnin, Vam svetujemo, da pred pričami odštejete bratu kupnino za prodane premičnine in se tudi pred pričami zgovorite, da bo v bodoče Vaš brat le hranitelj od Vas kupljenih stvari.

Zgradba na tujem svetu. J. G. Dogovorno z bratom ste si postavili delavnico na bratov svet, ne da bi napravili o tem pismene pogodbe. Ker je bratovo posestvo v nevarnosti, da bo na dražbi prodano,

vprašate, kako si zavarujete svojo delavnico. — Svetujemo Vam, da se takoj zgovorite z vknjiženimi upniki, da Vam dajo odpisno izjavo za bremen prost odpis sveta, na katerem stoji delavnica, nato pa napravite z bratom kupno pogodbo za ta svet in daste ta svet pri sodišču p.episati na sebe. Če pa upniki na to ne pristanejo, potem morate pa takoj po sodni cenitvi posestva z izločitveno tožbo uveljavite svoje pravice do delavnice. — Če pa je delavnica prenosljiva, potem je najbolje, da jo kratkoma prestavite na svoj svet.

Priposestovanje občinskega sveta. J. S. M. Pred 3 leti ste kupili hišo in nekaj zemlje. Zemljo ste uživali do jarka. Čez jarek pa je občinski svet. Pred enim letom pa je zastopnik občine t.dil, da je že pred jarkom nekaj občinskega sveta. Pri licitaciji ste za ta svet plačali 1 Din najemnine. Sedaj ste pa z Vašim posestnikom prednikom govorili in je rekel, da je nad 30 let vžival svet do jarka in da ga je priposestvoval. Vprašate, če ste dolžni v bodoče še plačevati najemnino za sporni svet ali ne. — Ker je Vaš meja občina, zahteva postava, da dokažete, da ste sami z Vašim posestnikom prednikom skozi 40 let vživali sporni svet in ga s tem priposestvovali. Ker pa znaša najemnina le 1 Din, najbrže svet ni nič vreden in si zato premislite, preden začnete pravdo.

Mačeha ni dolžna pastorkam dati doto. J. S. M. Vaša žena ima mačeho, ki je nekaterim pastorkam — sestram Vaše žene — dala doto, Vaši ženi pa ne. Ali se jo da k temu prisiliti. — Ne. Le starši so dolžni hčerkam dati doto. Mačeho k temu ne morete prisiliti. Naj poskusi Vaša žena z lepo, ker z grda sploh ne gre.

Hrana za vajenca. M. L. L. Obrnite se glede hrane za Vašega sina-vajenca na vodstvo Ljudske kuhinje v Ljubljani, kjer vam bodo povedali glede hrane za vajenca. Kakšne mestne kuhinje, kjer bi vajencem hrano zastojali, ni!

Brezalkoholna gostilna. F. J. H. Koncesije za brezalkoholno gostilno podeljuje okrajno načelstvo. Tja je nasloviti prošnjo, ki mora biti kolekovana, kakor vse druge vloge s kolekom za 5 Din in za vlogo in 20 Din za rešitev. Taksa se zahteva in plača ob dovolitvi. Na vprašanje, ali je lahko dobiti tako koncesijo, ni mogoče točno odgovoriti, ker se obravnava vsak primer posebej. Če je prosilec zanesljiv, če ima primeren lokal, in je v kraju taka gostilna potrebna, tedaj upamo, da okrajno načelstvo ne bo imelo pomislekov za podelitev koncesije. Kaj se vse lahko prodaja v brezalkoholni gostilni pove že ime samo. Podrobnosti pa zveste pri okrajnem načelstvu.

Vojaške olajšave. Kdor hoče zvedeti kakšen rok mu pripada, naj vedno navede rojstno leto očeta in vseh bratov ter pove tudi koliko časa so služili vojske.